

KESTÄVÄN LIIKENTEEN MALLIKUNTA

TOIMINTASUUNNITELMA
2002 – 2003

luonnos 22.10.2002

SISÄLTÖ

1	HANKKEEN MÄÄRITTELY	3
2	MALLIKUNTATYÖN OSATEHTÄVÄT	6
2.1	Osatehtävien kuvaus	6
2.1.1	Oman toiminnan kehittäminen	6
2.1.2	Pyöräpuisto / matkakeskus	6
2.1.3	Keskustan pyöräpysäköinnin parantaminen	6
2.1.4	Kevyen liikenteen laatukäytävä	7
2.1.5	Talvijalankulku / Talvipyöräily	7
2.1.6	Liikenteen rauhoittaminen	7
2.1.7	Joukkoliikenneselvitysten toimenpiteiden toteutuminen	7
2.1.8	Kevyen liikenteen tavoiteverkko	7
2.1.9	Esteettömyys	7
2.1.10	Markkinointi ja kampanjointi	7
2.1.11	Työmatkaliikunta	8
2.1.12	Muu toiminta	8
3	VIESTINTÄSUUNNITELMA	8
3.1	Tavoitteet ja periaatteet	9
3.2	Kohderyhmät	10
3.3	Keinot ja kanavat	10
3.4	Toteuttaminen	10
3.5	Kansainvälinen toiminta	11
4	VUOROVAIKUTUS	11
5	ORGANISAATIO JA VASTUUT	12
6	AIKATAULU	13
7	KUSTANNUKSET	13
8	RISKIT JA MUUTOSTEN HALLINTA	13
9	LAADUNVARMISTUSTUS JA DOKUMENTOINTI	13
10	RAPORTOINTI	14

1 HANKKEEN MÄÄRITTELY

Taustaa

Liikenne- ja viestintäministeriön kevyen liikenteen johtoryhmä on tuottanut kolme ohjelmaa, joihin on koottu keinot kevyen liikenteen edistämiseksi: Uutta pontta pyöräilyyn, Kävely osaksi liikennepolitiikkaa ja Kevyen liikenteen tutkimusohjelma. Ohjelmien jatkotoimina Liikenne- ja viestintäministeriön aloitteesta perustettiin vuonna 2001 yhteistyöryhmä kevyen liikenteen kehittämiseksi Suomessa (JALOIN-projekti). Projektin tehtävänä on kävely- ja pyöräilypoliittisten ohjelmien ja kevyen liikenteen tutkimusohjelman toteutumisen seuranta. Hanke ajoittuu vuosille 2001 – 2004.

Kevyen liikenteen edistämisellä halutaan lisätä kävelyn ja pyöräilyn arvostusta itsenäisinä liikennemuotoina sekä vähentää niitä haittaavia tekijöitä. Keskeisenä tavoitteena on kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen yhteisen kulkumuoto-osuuden ja henkilöautosidonnaisuuden vähentäminen. Tavoitteena on myös vahvistaa eri hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja kehittää yhdessä toimintamalleja kevyen liikenteen olosuhteiden ja kestävien liikennemuotojen hyväksi.

Käytännössä kevyen liikenteen edistämistyö tapahtuu pääasiallisesti kunnissa, joiden vastuu alueiden käytön suunnittelusta ja kestävästä liikenteestä korostuu myös uuden maankäyttö- ja rakennuslain kautta. Tämän johdosta LVM:n aloitteesta on otettu käyttöön yhtenä kevyen liikenteen edistämisen työmuotona mallikuntatoiminta. Mallikuntatoimintaa voidaan pitää valtionhallinnon ja kuntien liikennesektorin yhteisenä panoksena Suomen kestävä kehityksen kumppanuusohjelmaan.

Tekninen lautakunta päätti kokouksessaan 7.5.2002 käynnistää kestävä liikenteen mallikuntatoiminnan Jyväskylässä. Muut mallikunnat ovat Kerava ja Lempäälä.

Liikenne- ja viestintäministeriö on marraskuussa 2000 julkistamassaan asiakirjassa *Kohti kestävä ja älykästä liikennettä* esittänyt liikenteen visiot ja tavoitteet vuodelle 2025. Valtioneuvosto on 18.1.2001 tehnyt periaatepäätöksen tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta. Kesällä 2001 on valmistunut ministeriön työryhmän raportti *Esteittä eteenpäin*. Kansanterveyden neuvottelukunnan kävely- ja pyöräilytyöryhmä on julkaissut toukokuussa 2001 suosituksia kansallisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi *Jalan tai pyörällä joka päivä* arkiliikkumisen, liikenteen ja terveyden edistämiseksi. Valtioneuvosto on keväällä 2002 tehnyt periaatepäätöksen terveyttä edistävän liikunnan kehittämisestä ja yhteistyön organisoinnista. Nämä asiakirjat otetaan myös huomioon Jyväskylän kestävä liikenteen mallikuntatoiminnassa.

Hankkeen nimi

Hankkeen nimi on ”Kestävän liikenteen mallikunta”, työnimeksi vakiinnutetaan ”????”.

Työhön kuuluu myös talvijalankulun edistäminen ja sen turvallisuuden parantaminen, osallistumalla JALOIN-projektin talvijalankulkutyöryhmän työskentelyyn sen oman toiminta- ja viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Tehtävä

Kevyen ja joukkoliikenteen kehittäminen on prosessi, jota edistetään mm. osallistumalla, vaikuttamalla ja viestimällä.

Mallikuntatyöskentelyssä lähtökohtana on oman toiminnan edelleen kehittäminen siten, että etsitään hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Mallikuntana Jyväskylän kaupunki ja muut toimintaan mukaan lähtevät tahot sitoutuvat kevyen liikenteen tai joukkoliikenteen edistämiseen ja toteuttamaan erilaisia ympäristöystävällistä liikennettä edistäviä toimenpiteitä.

Jo käytössä olevien hyvien ratkaisujen lisäksi kestävä liikenteen mallikunta-toiminnan lähtökohtina ovat:

- ✓ asukkaiden ja tienkäyttäjien tarpeet
- ✓ nykyiset vastuunjaot ja päätöksentekojärjestelmät
- ✓ valmiit suunnitelmat ja visiot
- ✓ käytettävissä olevat taloudelliset resurssit
- ✓ henkiset resurssit ja osaaminen
- ✓ käynnissä olevat ja käynnistyvät hankkeet
- ✓ käytetyt arviointimenetelmät

Kestävän liikenteen edistäminen tapahtuu Jyväskylässä kaikkien tärkeiden tekijöiden osalta ja niiden vuorovaikutussuhteessa jatkuvana prosessina.

Yhteistyöryhmän työskentelyä valmistelee koordinaattori. Koordinaattorin vastuulla on toimenpiteiden vaikuttavuuden ja toteutumisen aktivointi tämän projektisuunnitelman mukaisesti.

Toiminta-alue ja -aika

Toiminta-alue kattaa koko Jyväskylän kaupungin, merkittävässä yhteistyöhankkeissa toiminta-alue voi laajentua lähikuntienkin alueelle. Yhteistyötahoina ovat kaikki kaupungin kevyestä ja joukkoliikenteestä vastuulliset tahot, ensisijaisesti kunnan julkinen hallinto. Toiminta ajoittuu vuosille 2002-2004. Tämän toiminta- ja viestintäsuunnitelman toiminta-aika on 1.9.2002–30.6.2003. Toimintasuunnitelma päivitetään noin puolen vuoden välein.

Työn luonne ja tavoitteet

Kevyen ja joukkoliikenteen edistämisen tavoite on henkilöautosi-donnaisuuden vähentäminen

Työn pohjana ovat eri ministeriöiden ohjelmat ja kaupungin tekemät omat selvitykset sisältävät riittävästi taustatietoa, selviä tavoitteita ja näkemyksen kestävä liikenteen edistämisestä. Niiden laajuuden ja monien vastuutahojen vuoksi ohjelmien toteutuksen priorisointi, aktivointi ja vaikuttavuuden edistäminen on välttämätöntä.

Kevyen liikenteen kehittämisen kannalta on tärkeää, että sitä tarkastellaan systemaattisesti ja ohjelmoituna muuhun kehittämiseen liittyvänä asiana. Hyvät erillistarkastelut eri elämän alueista ovat tarpeellisia, mutta yhteiskunnan asioista päätettäessä kevyt liikenne on osa kokonaisuutta ja huomioitava päätöksenteossa yhtenä muiden tärkeiden asioiden rinnalla. Hyvä

elinympäristö ja toimiva liikennejärjestelmä ovat päätavoitteita ja samalla kaupunkimme kilpailuetu. Osoitetaan, että hyvä kevyt liikenne on siinä tärkeässä asemassa.

Kestävän liikenteen mallikuntatoiminnan tavoitteena Jyväskylässä on:

- ✓ edistää liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisia joukko- ja kevyen liikenteen hankkeita kunnan liikenneverkolla.
- ✓ edistää kävelyä ja pyöräilyä itsenäisinä liikkumismuotoina ja matkaketjujen osina
- ✓ painottaa liikennepolitiikassa kevyen liikenteen asemaa, vaikuttaa liikkumista koskeviin mielikuviin sekä herättää keskustelua
- ✓ hyvien toimintatapojen ja -mallien kehittäminen eri toimialojen välisen yhteistyön edistämiseksi.

Kestävän liikenteen mallikuntatoiminta edistää osaltaan myös katu- ja puisto-osaston ympäristöohjelman päämäärien toteuttamista ja mm. liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutumista.

Muiden toimijoiden kuulemiseksi järjestetään syksyllä 2002 yhteinen seminaari kestävän liikenteen mallikuntatoiminnan esittelemiseksi. Tilaisuuden annin perusteella voidaan toimintasuunnitelmaa tarkentaa myöhemmin esiteltävien osatehtävien osalta sekä syventää yhteistyömahdollisuuksia.

Ohjelmiin vaikuttaminen, suunnitteluun osallistuminen, asiantuntija-apu, seuranta, tiedottaminen

Toiminta- ja viestintäsuunnitelman lähtökohtana on vaikuttaminen kevyen liikenteen kehittämiseen sekä liikennepolitiikan että hankesuunnitelmien tasolla. Jyväskylässä vaikutetaan kevyttä liikennettä koskevien ratkaisujen tekoon osallistumalla maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen suunnitteluun ja taloussuunnitteluun. Liikennejärjestelmää suunniteltaessa korostetaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa suositeltavimpina liikkumismuotoina. Lisäksi vaikutetaan käytännön toimenpiteiden valintaan väylä- ja alue-suunnitteluhankkeissa.

Vaikuttaminen tapahtuu tarjoamalla asiantuntija-apua hankesuunnitelmien laadintaan kevyen liikenteen kehittämisen näkökulmasta. Työssä ja sen seurannassa koordinaattori kumppaninaan yhteistyöryhmän edustaja toimii neuvotellen vastuutahojen avainhenkilöiden kanssa. Keinojen valinnassa käytetään hyväksi ilmeneviä tilanteita ja yhteistyöhalukkuutta tekemällä aloitteita tältä pohjalta. Toimintaan kuuluu myös tietojen ja asiantuntija-avun antaminen muiden vastuutahojen kevyen liikenteen suunnittelun ja toimenpiteiden käynnistämiseksi.

Keskeisenä tehtävänä on vaikuttaa asukkaiden liikkumiskäyttäytymiseen myös markkinoinnin keinoin. Markkinoinnissa hyödynnetään kaupungin olevia tiedottamiskeinoja ja -kanavia. Jyväskylän mallikuntatoiminnasta kerrotaan myös julkisten ja ammatillisten tiedotusvälineiden avulla, seminaareissa sekä alan koulutustilaisuuksissa.

Jyväskylän mallikuntatoiminnan lopputavoitteena on juurruttaa kevyen ja joukkoliikenteen edistäminen ja suosiminen kaikkeen yhdyskunnan kehittämiseen liittyvän tekemisen lähtökohtana.

2 MALLIKUNTATYÖN OSATEHTÄVÄT

Jyväskylässä on tehty jo aiemmin useita erilaisia suunnitelmia ja selvityksiä, joissa on esitetty paljon hyviä ajatuksia ja näkemyksiä kevyen ja joukkoliikenteen olosuhteiden parantamisesta. Toimintasuunnitelman ensivaiheen osatehtävät on osittain koottu aikaisemmissa selvityksissä ja keskusteluissa tärkeiksi koetuista konkreettisista hankkeista. Kaikkea ei tarvitse keksiä uudelleen.

Vaikka mallikuntatoiminta on hyvin laaja-alaista toimintaa, on toiminta alkuvaiheessa yritetty keskittää tiettyjen akuuttien asioiden ratkaisemiseen. Ajan myötä toiminnan pääpaino muuttuu ja sen sisältöä tarkistetaan toimintasuunnitelman päivityksien yhteydessä.

*Yhteistyöryhmä
koordinoi ohjelman
toteutumista*

Tämän hetken keskeisin asia Jyväskylässä on matkakeskuksen ja keskustan pyöräpysäköinnin kehittäminen. Jatkossa esiteltäville osatehtäville laaditaan tarvittaessa omat toimintasuunnitelmat. Osatehtävien edistymistä seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa ja tarvittaessa niiden seurannasta sovietaan erikseen tapauskohtaisesti. Yhteistyöryhmän kokouksien asialistassa käytäntönä tulee olemaan asioiden perusteellinen esittely päätöksenteon helpottamiseksi.

2.1 Osatehtävien kuvaus

2.1.1 Oman toiminnan kehittäminen

Liikennejärjestelmän kehittäminen on kiinteässä vuorovaikutuksessa maankäytön suunnittelun kanssa. Vuoropuhelua kaupunkisuunnittelun, katu- ja puisto-osaston sekä Jyconin suunnittelijoiden kesken lisätään. Keinoina ovat mm.:

- ✓ Yhteistyöiltapäivä (syksy 2002)
- ✓ Hankesuunnitelmien laadintaan osallistuminen
- ✓ Sisäinen koulutus (Kapu/Jycon)
- ✓ Kaavoituksen prosessikuvauksen auditointi, toimitaanko sovittujen toimintatapojen mukaan.

2.1.2 Pyöräpuisto / matkakeskus

Vanhan aseman asemakaavan muutostyö ja lähiympäristösuunnitelman laatiminen ovat parhaillaan käynnissä. Osallistutaan suunnitteluun, pyöräpysäköinti järjestelyihin sekä pyörätelineiden valintaan. Työssä hyödynnetään "JOPO"-hankkeesta saatuja kokemuksia.

2.1.3 Keskustan pyöräpysäköinnin parantaminen

Selvitetään keskustan pyöräpysäköinnin parantamismahdollisuuksia ja esitetään pyöräpysäköinnin lisäämistä sopiviin kohteisiin erillisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on katettujen pysäköintipaikkojen lisääminen

Keskustan polkupyöräpysäköinnin hoitajien palkkausta jatketaan.

2.1.4 Kevyen liikenteen laatukäytävä

Nimetään keskustaan johtava kevyen liikenteen laatukäytävä ja laaditaan sille omat kehittämissuunnitelmat. Laatukäytävällä on mahdollisuus kokeilla myös "uusia" ratkaisuja kevyen liikenteen edistämiseksi. Laatukäytävällä voi olla myös oma teemansa.

2.1.5 Talvijalankulku / Talvipyöräily

Lumen auraus ja liukkauden torjunta ovat talvisin keskeisimmät kevyen liikenteen esteet turvalliselle ja esteettömälle liikkumiselle. Erityistä huomiota talvikunnossapidossa suunnataan keskusta-alueelle sekä turvataan asuinalueilta pääväylille ja linja-autopysäkeille pääsy.

Vuoden 2003 syksyllä otetaan käyttöön korotetun laatutason mukainen kunnossapito kaupungin vastuulla.

Syksyllä 2002 hankitaan liukuesteitä yhdessä terveyden edistämisyksikön kanssa osana aiemmin käynnistettyä "Kenkä-projektia".

2.1.6 Liikenteen rauhoittaminen

Erämiehenkadun liikenteen rauhoittamissuunnitelman laadinta alkaa syksyllä. Vaikutetaan suunnitteluhankkeen sisältöön ja osallistutaan suunnitteluun. Seurataan Vaajakoskentien rauhoittamissuunnitelman toteutumista.

2.1.7 Joukkoliikenneselvitysten toimenpiteiden toteutuminen

Nimetään seuraavat viisi (5) kohdetta, joissa pysäkkikatokset uusitaan kaupungin omana työnä vuoden 2003 aikana.

Syksyllä 2002 tarkistetaan kuluvalle vuodelle ajoitetut toimenpiteet ja toteutetaan ne.

2.1.8 Kevyen liikenteen tavoiteverkko

Nimetään JYSELIN aiesopimuksen mukaisesti tavoiteverkon täydentämiseen tähtäävät toimenpiteet vuodelle 2003.

2.1.9 Esteettömyys

Nimetään yhteistyössä vammais- ja vanhusneuvoston kanssa katu- ja puisto-osaston ympäristöohjelman mukaiset kymmenen (10) korjattavaa kohdetta vuodelle 2003.

2.1.10 Markkinointi ja kampanjointi

Markkinointi on tärkeimpiä keinoja vaikuttaa liikkumistottumuksien muuttamiseen ja hyvän imagon luomiseen. Markkinoinnissa hyödynnetään aukeavia tilaisuuksia Jyväskylän kestävä liikenteen esittelemiseksi; osallistutaan tapahtumiin ja kampanjoihin sekä tiedotetaan työn edistymisestä. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat Tekpan omat tiedottajat, joiden edustaja osallistuu myös yhteistyöryhmän kokouksiin. Markkinointitoimenpiteitä suunnitellaan ja seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa.

Alla on lueteltu joitain mahdollisuuksia ja sovittuja tapahtumia:

- ✓ Kestävän liikenteen mallikuntaseminaari (syksy 2002)
- ✓ Kaupungin Jyväskylälehteen (ilmestyy noin viisi kertaa vuodessa) haastatellaan johtavassa asemassa olevia henkilöitä heidän suhteestaan kestävään liikkumiseen
- ✓ Koulujen ympäristöpäivä, Viitaniemi 12. (tai 13.)9.2002
- ✓ Autoton päivä –tapahtumaan osallistuminen 22.9.2002
- ✓ Jyväsjärven rantaraitin avajaiset 24.9.2002
- ✓ Väylät ja Liikenne –tapahtuma Jyväskylässä 9. – 10.10.2002
- ✓ Liukuestekampanja marraskuu 2002
- ✓ JALOIN-kävelyseminaari 12.11.2002
- ✓ Kaupungin internet-sivujen tapahtumakalenterin päivitys
- ✓ Oma internetsivu

2.1.11 Työmatkaliikunta

Työmatkaliikunnan edistäminen antaa monia mahdollisuuksia ja hyötyjä niin työnantajalle kuin työntekijälle, yhteiskuntaakaan unohtamatta.

Tekninen palvelukeskus näyttää esimerkkiä työmatkaliikunnan edistämisesä. Toiminta otetaan osaksi Tekpan ympäristöryhmän toimintaa ja sille laaditaan oma toimintasuunnitelma, jossa esitetään tavoitteet, keskeiset toimintatavat ja työn tulosten seurannan järjestäminen.

Työmatkaliikunnan edistämiseksi muissa virastoissa ja yrityksissä järjestetään työpaikkavierailuja.

2.1.12 Muu toiminta

Jyväskylän kaupunki osallistuu Jaloin-hankkeen talvijalankulkutyöryhmän toimintaan. Jyväskylän kaupunki voi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa talvijalankulkutyöryhmän esittämiä ajatuksia käytännössä.

Teknisen palvelukeskuksen katu- ja puisto-osaston edustajat osallistuvat vammais- ja vanhusneuvostojen työskentelyyn. Yhteistyöllä varmistetaan erityisryhmien toiveiden huomioon ottaminen alueiden suunnittelussa ja kunnossapidossa.

Mallikuntatoiminnan eräänä tavoitteena on näyttää myös esimerkkiä muille kunnille ja lisätä niissä yleistä osaamista. Tätä työtä varten Suomen pyöräilykuntien verkostoa ja sen koordinoitua kehitetään kevyen liikenteen osakeskukseksi. Yhteistyö Suomen pyöräilykuntien verkoston kanssa kuuluu myös Jyväskylän mallikuntatoimintaan.

3 VIESTINTÄSUUNNITELMA

Jyväskylän kaupungin ympäristöpolitiikan mukaan haluamme tarjota asukkaillamme terveellisen ja viihtyisän paikan elää.

Kevyt liikenne on osoitus ihmisten hyvinvoinnista. Hyvät kevyen liikenteen olosuhteet ovat hyvän elinympäristön tuntomerkki ja sen tekemisen väline.

Ydinsanoma kerrotaan kussakin tilanteessa niin, että sen merkitys avautuu viestinnän kohteena olevan tahon toiminnassa.

3.1 Tavoitteet ja periaatteet

Viestintä on oleellinen osa tätä tärkeää hanketta ja sen vuoksi sen yleiset tavoitteet ovat samat kuin alussa esitetyt koko tämän toiminta- ja viestintäsuunnitelman tavoitteet. Viestintä tässä työssä on kaksiosaista:

- yhteistyöryhmän jäsenten ja heidän edustamien tahojen keskinäinen tiedottaminen ja sitoutuminen eli *sisäinen viestintä*
- koordinaatiotyön tulosten avulla tehtävä kevyen liikenteen huomioarvon lisääminen ja yleisen tuen hankkiminen kehittämishankkeille eli *ulkoinen viestintä*.

Sisäisellä viestinnällä yhteistyöryhmän jäsenet voivat vaikuttaa hankkeen sisältöön ja pitää yhteyttä ja vaikuttaa taustaryhmäänsä ja toisiin yhteistyötahoihin. Uudentyppisessä työssä on mahdollisuus myös yhdessä oppimiseen ja saadun kokemuksen soveltamiseen tulevilla hankkeilla.

Kevyen liikenteen edistäminen näkyy jokapäiväisessä toiminnassa

Ulkoisella viestinnällä tiedotetaan hankkeen tavoitteista muille vastuutahoille ja ulospäin yleisesti sekä vaikutetaan niiden sitoutumiseen tavoitteiden toteutumiseksi. Viestinnässä painotetaan hankkeen ajankohtaisuutta ja sen suomia mahdollisuuksia omassa kehitystyössä. Tutkimukseen pohjautuva keskustelu auttaa yhteisen näkemyksen syntymistä. Viestinnän kohteena ovat kevyen liikenteen merkitys yleensä, hankkeen ohjelmien keinot sekä saadun tiedon ja tulosten hyväksikäyttö vastuutahojen toiminnassa.

Tämän työn viestinnässä noudatetaan lisäksi seuraavia periaatteita:

- Ohjelmista ja niihin liittyvistä hankkeista tiedottaminen on avointa ja aktiivista. Tiedottaminen liitetään osaksi hankkeiden etenemistä ja niiden tuotoiksi. Käytetään hyväksi syntyviä viestintätilanteita. Palautteeseen reagoidaan ja viestinnän vaikutuksia seurataan.
- Viestinnän sävy on myönteinen ja tehtyä työtä kunnioittava.
- Viestinnässä käytetään hyväksi yhteistyötahojen omia viestintäkanavia ja mahdollisuuksia. Yhteistyötahojen edustajat liittävät sen osaksi niiden normaalia toimintaa.
- Viestinnässä otetaan huomioon kohderyhmien ja viestintäkanavien tarpeet ja niiden erilaisuus. Asiat esitetään pelkistetysti ja ymmärrettävästi.
- Viestintävastuut sovitaan yleisesti ja osatehtävä kohtaisesti silti joustavuutta tavoitellen.
- Mallikuntatoiminnasta kertyvä tieto kootaan keskitetysti ja sitä käytetään hyväksi viestintää tukemassa.

3.2 Kohderyhmät

Sisäisen viestinnän kohderyhmät ovat ensisijassa yhteistyöryhmän jäsenten vastuutahot. Vuorovaikutteisen toiminnan näkökulmasta ne ovat myös hankkeen osallisia. Niiden luettelo on esitetty *luvussa 4 Vuorovaikutus*.

Ulkoisen viestinnän tärkein kohderyhmä on kunnan poliittiset tahot ja yksittäiset kuntalaiset hankkeen luonteesta riippuen. Liikennekysymykset koskettavat kaikkia. Vaikuttajataho voi olla lopulta mikä vain.

3.3 Keinot ja kanavat

Viestinnän keinoina ja välineinä ovat työssä käytössä

- seminaarit ja konferenssit
- koulutustilaisuudet ja opintomatkat
- neuvottelutilaisuudet ja muu henkilöviestintä
- lehtiartikkelit ja projektitiedotteet
- lehdistö- ja muut tiedotustilaisuudet
- www-sivut
- kalvosarjat
- seurantakertomus
- graafinen ilme.

Viestinnän kanavia tarvitaan etenkin työn ulkoisessa viestinnässä. Osa ulkoisesta viestinnästä saattaa olla valtakunnallista, suurin osa on alueellista, mikä vaikuttaa kanavan valintaan. Huomioidaan päivälehdet, sähköinen media, tietotoimistot, aikakauslehdet ja ammattilehdet. Tietotoimiston kautta on teoreettisesti mahdollista saavuttaa useimmat tiedotusvälineet, mutta asian esille saamista edistetään henkilökohtaisillakin kontakteilla. Ulkoisen viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa turvaudutaan Teknisen palvelukeskuksen omiin asiantuntijoihin.

Sisäisessä viestinnässä yhteistyötahojen omat kanavat ovat avainasemassa.

3.4 Toteuttaminen

Kävely- ja pyöräilypoliittisiin ohjelmiin on kirjattu kummankin liikennemuodon viestintää ja markkinointia edistämään tarkoitettu kärkikeino, joiden sisältö koostuu yleisestä toiminnasta ja eri tienkäyttäjryhmille ja vastuutahoille suunnatusta kampanjoinnista. Esimerkkinä tällaisista tapahtumista ovat mm. Kävelyn vuosi –kampanja, Kunnossa kaiken ikää –terveysliikuntaohjelma ja kansainvälinen autoton päivä.

Jyväskylä osallistuu tänä vuonna ensimmäisen kerran autottoman päivän tapahtumaan. Jyväskylän mallikuntatoiminnassa hyödynnetään eri kampanjoita kestävän liikenteen näkökulman esilletuomiseksi.

Jyväskylän kestävän liikenteen mallikuntatoiminnassa toimitaan yleisen markkinoinnin keinoin ja viestintäsuunnitelman mukaisesti. Viestinnällisinä keinoina käytetään informoivaa ja toimintaa aktivoivaa esityslista- ja pöytäkirjakäytäntöä sekä kaupungin virallisia kirjeitä tärkeimmissä työvaiheissa ja hanketiedotteita.

Yksi työmuoto on vapaamuotoinen vaikuttaminen kokouksissa ja tapaamisissa. Luodaan yhteyksiä päättäjiin ja valtakunnallisiin medioihin. Merkittävä työmuoto on yhteistyöryhmän jäsenten viestintä heidän käytössään olevien omien viestimien ja yhteyksien avulla.

Pyöräilyuutiset toimii JALOIN-projektin tiedotuskanavana ja lehteä voidaan hyödyntää myös mallikuntatoiminnassa. Laaditaan artikkeleita ammattilehtiin. Kevyen liikenteen edistämishanke ja mallikuntatoiminta ovat esillä seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa, joihin tarjoudutaan alustajiksi.

3.5 Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisen toiminnan merkitys liittyy ulkomaisten esimerkkien soveltamiseen ja tutkimustulosten hyödyntämiseen Suomessa ja Jyväskylässä sekä mahdolliseen EU -rahoitukseen. Kansainvälisyys luo uskoa ja uskottavuutta omaan toimintaan. Kansainvälisen toiminnan muotoina tulevat kysymykseen opintomatkat ja alan seminaareihin osallistuminen sekä kuulijoina että myös esitelmöitsijänä. Oleellista on saadun tiedon jakaminen ja hyödyntäminen käytännön työssä Suomessa.

Kestävän liikenteen mallikunnan toimintaa suunniteltaessa käytetään hyväksi Odensen, Lundin ja muiden vastaavaa kehittämistyötä tehneiden pohjoismaisten kaupunkien kokemukset. Luodaan yhteyksiä näihin toimijoihin.

4 VUOROVAIKUTUS

Toiminta- ja viestintäsuunnitelmaa toteutetaan kiinteässä yhteistyössä LVM:n, Jaloin -yhteistyöryhmän, Talvijalankulkutyöryhmän ja Kestävän kehityksen tulevaisuussitoustiimin ja muiden mallikuntien yhteistyöryhmien kanssa vuorovaikutteista työtapaa soveltaen.

Ensisijaisia osallisia hankkeessa Jyväskylässä ovat Tekninen palvelukeskus, Sosiaali- ja terveystieteiden keskus, ympäristövirasto, liikuntapalvelukeskus, opetustoimi, Keski-Suomen tiepiiri, RHK, Jyväskylän yliopisto, JAPA ry (Jyväskylän asukkaiden paikallisagenda21), Liikenneturva, Jyväskylän matkailu, Jyväskylän elävä kaupunkikeskusta ry ja Jyväskylän liikenne.

Liikenne- ja viestintäministeriön yhteyshenkilönä on ylitarkastaja Kari Korpe-la.

Tämä toiminta- ja viestintäsuunnitelma toimii samalla myös hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmana, jossa pääasiana ovat:

- hankkeen kuvaus ja sen liittyminen muuhun suunnitteluun

- työn aikataulu
- työn organisointi
- vaikutusten selvitys
- tiedottaminen, esittelyt
- päätöksenteko.

Toiminnan ja sen tulosten esittely yhteistyöryhmän ulkopuolelle tapahtuu viestintäsuunnitelman mukaisesti ja myös muulloin tilaisuuden siihen tullen.

Yhteistyöryhmän tahot vaikuttavat kevyen liikenteen kehittämiseen oman toimialansa toimintaan liittyvissä asioiden valmistelussa, kehittämiskeskustelussa ja neuvotteluissa. Koordinaattori valmistelee esittelyjen ja neuvottelujen aineiston ja osallistuu tarvittaessa tilaisuuksiin.

Yhteistyöryhmän ja koordinaattorin keskinäinen viestintä ja tiedonvälitys sovitaan projektin alussa. Tällöin määritetään eri tapahtumien jakelut ja yhteydenotot sekä yhteystiedot ja sovitaan mm. jakelumenetelmistä (sähköpostit, faksit, kirjeet).

5 ORGANISAATIO JA VASTUUT

Yhteistyöryhmä

Jyväskylän kestävän liikenteen mallikuntatyötä ohjaa yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina Tekninen palvelukeskus, Sosiaali- ja terveystieteiden keskus, ympäristövirasto, liikuntapalvelukeskus, opetustoimi, Keski-Suomen tiepiiri, RHK, Jyväskylän yliopisto, Liikenneturva, Jyväskylän matkailu, Jyväskylän elävä kaupunkikeskusta ry ja Jyväskylän liikenne.

Liikenne- ja viestintäministeriön yhteyshenkilö Kari Korpela osallistuu myös yhteistyöryhmän kokouksiin yhdessä JALOIN-projektin edustajan kanssa. Yhteistyöryhmän kokouksiin voidaan kutsua tarpeen mukaan muitakin asiantuntijoita.

Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii tekninen johtaja Osmo Rosti ja sihteerinä koordinaattori. Yhteistyöryhmä kokoontuu kalenterivuoden aikana noin viisi kertaa. Koordinaattori toimii kokousten esittelijänä. Hän vastaa myös yhteydenpidosta kokousten välillä siten, että vuorovaikutteisen suunnittelun tavoitteet toteutuvat. Kokouksissa käsitellään tämän toiminta- ja viestintäsuunnitelman mukaiset asiat sekä muut yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluvat asiat.

Yhteistyötahot osallistuvat toiminta- ja viestintäsuunnitelman toteuttamiseen.

Päätöksenteko

Uutta toimintaa koskevat päätökset tehdään yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmän jäsenet vastaavat tarvittaessa omia tahojaan koskevien toimenpiteiden hyväksyttävistä organisaatiossaan. Yhteistyöryhmä voi tehdä aloittei-

ta jonkin asian tai asiaryhmän selvittämisestä tai viemisestä päätettäväksi siitä vastuulliselle päätöksentekoaikavälille. Työaikataulussa ei ole varattu erillistä aikaa laajempien asiakokonaisuuksien hyväksyttämistä varten.

6 AIKATAULU

Yhteistyöryhmän toiminta ajoitetaan mallikuntatoiminnan mukaisesti vuosille 2002-2004 puolivuositain tarkistettavan toiminta- ja viestintäsuunnitelman mukaisesti.

7 KUSTANNUKSET

LVM osallistuu hankkeen kustannuksiin maksamalla puolet koordinaattorin palkkakuluista, toisen puolen maksaa Jyväskylän kaupunki. Lisäksi LVM osallistuu toimintakauden aikana Jyväskylän mallikuntatoiminnan tukemiseen enintään yhteensä 50 000 eurolla (+mahdollinen alv). Määrärahan käyttämisestä sovitaan LVM:n yhteyshenkilön Kari Korpelan kanssa ja koordinaattori seuraa ja raportoi määrärahan käyttöä ministeriölle.

8 RISKIT JA MUUTOSTEN HALLINTA

*Hankkeeseen
sitoutuminen*

Mallikuntatoiminnassa on kysymys uudenlaisen työmenetelmän käyttämisestä useita vastuutahoja sisältävän laajan tehtäväkokonaisuuden hoitamisessa. Sen vuoksi se on haaste kaikille osapuolille. Työn etenemisen kannalta on tärkeää, että tarvittavat tiedot yhteistyöryhmän eri tahojen toiminnasta saadaan koordinaattorin käyttöön työn kuluessa. Edelleen onnistuminen edellyttää, että yhteistyöryhmä ja koordinaattori toimivat tiiviissä yhteistyössä toiminta- ja viestintäsuunnitelman toteuttamiseksi ja että työn aikana tehdään päätöksiä ja niitä noudatetaan.

Tutkimus- ja kehitysohjelmien erityinen ja perinteellinen uhkakuva on hankkeiden irtaantuminen käytännön tarpeista ja todellisten tulosten niukkuus. Tätä pyritään estämään jatkuvalla yhteisellä seurannalla ja viestinnällä.

9 LAADUNVARMISTUSTUS JA DOKUMENTOINTI

Laadunvarmistus perustuu toiminta- ja viestintäsuunnitelman noudattamiseen ja teknisen palvelukeskuksen toimintajärjestelmän mukaiseen toimintaan. Poikkeamiset toiminta- ja viestintäsuunnitelmasta käsitellään yhteistyöryhmän kokouksissa.

*Päiväkirjat ja
pöytäkirjat*

Koordinaattori pitää työtapauksista päiväkirjaa sekä ylläpitää suunnittelun aikana projektiansiota, johon kerätään oleellimmat työnaikaiset asiakirjat. LVM:lle toimitetaan tarvittaessa sovittavalla tavalla tiedot työn etenemisestä, aikataulusta ja kustannusten muodostumisesta.

Yhteistyöryhmän kokousten pöytäkirjoihin kirjataan kaikki asiat ja päätökset.

10 RAPORTOINTI

Väliraportoinnin lisäksi toimintavuoden aikaisen työn tulos kootaan yhteen. Työn yhteydessä syntyneistä suunnitelma-asiakirjoista tehdään kopiointikelpoinen seurantakertomus paperitulosteena ja levykkeelle tallennettuna. Työn yhteydessä syntyneen tiedon ja muun aineiston muokkaamisesta havainnolliseksi viestintämateriaaliksi sovitaan erikseen.

